מי שמתו פרק שלישי ברכות

עין משפט נר מצוה

כז א מיי׳ פ״ב מהלכות תפילין הלכה יג סמג עשין כב טוש״ע א״ח סימן לח סעיף ג: כח ב מיי׳ פ״ג מהל׳ תפילה הלכה ב [וסי״ז הל׳ י] סמג עשין יט טוש״ע א״ח סימן קיז סעיף ב:
כט ג מיי׳ פ״ה מהלכי מחזה הלכה י סמג עשין כג טוש״ע יו״ד סימן רמ סעיף ג: ל ד מיי׳ פ״ה מהלכות ברכות הלכה ח סמג עשין ס טוש״ע א״ח סימן קפו סעיף ח ב:
לא ה מיי׳ פ״ב מהל׳ ע״ז הלכה ג סמג עשין כט טוש״ע א״ח סימן רפז סעיף ב:
לב ו מיי׳ פ״ה מה׳ ברכות הלכה ט׳ טוש״ע סי׳ קפו סעיף ח):
לג ז מיי׳ פ״ה מהל׳ ברכות הלכה ח [טוש״ע א״ח סי׳ תקסט סעי׳ ח]:
לד ח ט מיי׳ פ״ה שם הלכה טו סמג עשין מז טוש״ע א״ח סימן קפו סעיף ב:
לה י (מיי׳ פ״ד מהל׳ ק״ש הלכה ח סמג עשין יט טוש״ע א״ח סימן סח):
לח (כ) ל טוש״ע א״ח סי׳ תקסט סעי׳ ב:

תורה אור השלם

1. עָרֹב וְבֹקֶר וְהָרֵים אֶשִׂיחָה וְאֲנָאֲקָה וְיִשְׁמַע קוֹלִי׃ תהלים נה יח
2. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בֹּתַח יְיָ לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בְּשִׁמְעֹ יְיָ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְּלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְיָ׃ שמות טז ח
3. זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ׃ שמות כ ז
4. שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ׃ דברים ה יא
5. כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד׃ דברים י יז
6. יִשָּׂא יְיָ פָּנֶיךָ אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ במדבר ו כו
7. וְאָכַלְתָּ שָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ׃ דברים ח י

מוסף רש״י

הובא בנדפ״ה המסכת.

רבינו חננאל

וחייבין בתפלה דרחמי נינהו. ולא גרסינן פשיטא דהא לאו דאורייתא היא. **מתני׳**. על קרי מהרהר בלבו ובו׳. פירש בתלמוד ארץ ישראל מהו מהרהר בברכות, דקרית שמע מתניא בשפתיו. אמר ר׳ אבינא זאת אומרת ההרור כדבור דאמר. דמצות ק״ש בדבור הוא דכתיב ודברת בם ובו׳ ופסני מה אינו מוציא בשפתיו דאשכחינן בסיני דאמרה רחמנא אל תגשו אל אשה כדי לקבל התורה, וכתיב בה והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני יי׳ אלהיך וכו׳ ואי אפשר דלא הוו בהו בעל קרי מקרה לילה ולא נמי התורה בו ביום אלא בהרהור הלב, ואעפ״כ התחיר להודיעם אותם הדברים ולבניי ולבני בניי. שמעינן מיהא דדבור אסור למי שהטומאה יוצאה עליו מגופו אבל הרהור מותר אע״ג דהרהור כמו דבור. ורב חסדא אמר זאת אומרת הרהור לאו כדבור דמי ומפני מה מהרהר כדי שלא יהא כל העולם עסוקין בברכות והוא יושב וכטל. וקימא לן כרב חיסדא, הדא דהא רב אדא בר אהבה פסיק לעיפתה. ותוב אשכחינן בהריא בפרק שואל אדם מחבירו כדי יין בהא דתאני ר׳ יהושע בן קרחה אומר אדם לחבירו הנראה שהתעמר עמו לערב, א״ר יוחנן הילכתא כר׳ יהושע בן קרחה, דתיש ר׳ יוחנן דאמר טעמא דר׳ יהושע בן קרחה דבור אסור הרהור מותר, ומקשינן התם ומי אמר ר׳ יוחנן דבור אסור הרהור מותר אלמא הרהור לאו כדבור דאמי, והא איהו הוא דאמר [ב]כל מקום מותר להרהר חוץ מבית הכסא, ומפרקינן שאני התם דבעינן והיה מתעיר קרוש וליבא וכו׳. וכבר פירשנו זו השמעתא במקומה כאר היטב.

מסורת הש״ס

ב) קידושין כט. [וס״ז], ג) [מנחות דף כ: ס״ב], ד) [ס״ל ותו׳], ד) ר״ה דף כט:, ה) סוכה נח. תוספתא פ״ה ה״ט, ו) [פר׳ תוס׳ נעל עז. ד״ה ורי״ה יהודה], ז) [פר׳ בנאור הגר״א מעלי כב ע מאור נפלא ותמוה נזכ], ח) ר״ה לח. ט) שבת דף קב. י) [בכרים יז], כ) [קידושין כט:], ל) [בכרים יח], מ) [קידושין לח.], נ) [מפסחים קו.], ס) [ספר רים מעתק], ע) [ב״ב קמה:], פ) [לקמן מה.], צ) [בכרים ח].

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ דרחמי נינהו (מהו דתימא) וכו׳ קמ״ל) מה״מ וי״ב בחוב הפפרים לא נרסי ליה: (ב) שם ונגרום בפרק אמרינ׳. נ״ב פי׳ בהל׳ דרך ארץ מלקמן דף כ״ב:

גליון הש״ם

גמ׳ ומן התפלין פשיטא. עיין תוס׳ ערובין לו ע״ב ד״ה לא עיין יומא דף י״ח ע״ב ותס׳ ק שם ובמוזה פשיטא. לא הוה פשיטא דלא מתא למעבד מן מיקר ולא נשים. ועפ״ק: שם ובבתים פשיטא. עיין לקמן בגמרא ל״ל דכיון דרבים נשים בבתים דאורייתא. ע׳ תפיפת מצה״ן פ״ה סימן קס״ט: שם ולמעמיד קמן. ע׳ בר״ן מגילה פ״ב (ובדף הספר כ״ב ב״ה) בשם הרמבן׳ וע״ש. אמ״ר לאיתי כרמבן׳ בתלמוד ל״ל ביקמא לאמת מלן: שם דאורייתא דרבנן ופפיק דרבנן. עי׳ ר״ה לג ע״ב תוס׳ ד״ה הא ר׳ יהודה יפרוכין לו. תוס׳ ד״ה דלמא (ומגילה יט: תוס׳ ד״ה ורי״ה): שם אבר רבינא ואת אומרת. עי׳ בעורי אמן מגילה יט ע״ב בל״ה לרי״ה מבמוי:

מוסף תוספות

א. בתוס׳ רי״ש כתב, וכן משמע לקמן בגמ׳ (וצריך שם את הגמרא בדף כב. ב״ע אם אין לו מים וכו׳). ב. בתוס׳ רי״ש כתב, דאמור בעלי קריין בדת. אסרו חכמים דוקא בצבור דומיא דסיני ולא בהרהור ואע״פ ששותקים היו הרי שומע כענה. ג. בתוס׳ רי״ש הוסיף, אע״פ שאין צריך להשמיע לאוזנו כדפסיק ר׳ חסדא נופיה.

רב נסים גאון

תלמוד לומר הרי שהיה הולך לשחוט ספחו ולמול את בנו כו׳ מכל מקום ולאחותו בא ללמדנו מה שכבר הזכרנו: ואילו רב יהודה כי מטי נבי האשה שכובשת ירק בקדרה. זו המשנה בתחלת פרק שני דמסכת טהרות. ואמרי לה דיחוים שכבשן בטרפיהן זוו המשנה בתחלת פרק ב׳ דמסכת עוקצין: ורב יהודה כי הוה שליף חד מסאניה אתי מיטרא. איתיה לפירושה במסכת תענית בפרק סדר תעניות האלו (דף כד) והיינו דאמרי׳ רב יהודה חזנהו להנהו בי תריר הוו קא פרצי בריפתא אמר שמע מינה איכא שבעא בעלמא יהב עיניה הוה כפנא אמרו ליה רבנן לרב כהנא בריה דרב נחוניא שמעיה מר דשכיח קמיה נעשייה דליפוק לשוקא לשוייה נפק לשוקא חזא כיגופיא אמר להו מאי האי (א״ל) אכוסאפא דתמרי דקא מיזדבן אמר שמע מינה איכא כפנא אמר ליה לשמעיה שלוף לי מסאני שלף ליה חד מסאנא בצא למישלף אידך אתא אליהו כו׳ ובפרק כל היד המרבה לבדוק דמסכת נדה (דף יז) אמרי׳ שאני רב דהרה

כ:

בתפלה פשיטא ביון דכתיב ערב ובקר וצהרים אשיחה **ואהמה כמצות עשה שהזמן גרמא הוי קמ״ל דרחמי נינהו.** וכש״ר לא גרים ליה שהרי תפלה לרבנן היא ומאי מ״ע שיימי ביה. ומ״מ יש לישב דהא הלל דלרבנן ונשים פטורות מהאי טעמא דמצות עשה שהזמן גרמא הוא כדאמרינן בסוכה (דף לח.) מי שהיה עבד ואשה או קטן מקרין אותו עונה אחריהן מה שהם אומרים לאין השומע פטור מקריאתן כיון שהם פטורים: **אית** דגרסי בברכת המזון **פשיטא.** ומשני כיון דכתיב בתת ה׳ לכם בערב בשר לאכול ולחם בבקר לשבוע כמ״ע שהזמן גרמא הוא קמ״ל: **נשים** בברכת המזון **דאורייתא או** דרבנן. פי׳ הקונטרס דסלקא דעתך דלא מחייבי מדאורייתא משום דכתיב על הארץ הטובה ונשים לא נטלו חלק בארץ ומה שנטלו בנות ללאחד חלק אביהם נטלו. ותימה דהנים ולוים נמי מבני שהרי לא נטלו חלק בארץ וא״כ לא יוציאו אחרים ידי חובתן בברכת המזון אלא י״ל דטעמא משום דכתיב על נחלתך שאחמת בנחלתו ועל תורתך שלמדתנו ונשים ליתנהו לא בנחלה ולא בתורה ואחרינן לקמן (דף מט.) מי שלא אמר בחלה ותורה בברכת המזון לא יצא ידי חובתו והשתא קא מנעיא ליה כיון דלא מצו למימר בחלה ותורה לא הוו אלא מדרבנן או דלמא כיון דלא שייך כהו הוי שפיר דאורייתא והא דלקמן מיירי בנשים דשייכי בחלה ותורה: **בעל** קרי מהרהר בלבו ואינו מברך **לא לפניה ולא לאחריה.** פי׳ אפילו בהרהור כדמשמע בגמ׳ א והיינו טעמא דשרינא טפי בק״ש מברכות משום דק״ש דאורייתא וברכות דרבנן ואפי׳ למ״ד ק״ש דרבנן היינו היכא דהזכיר יציאת מצרים אבל מתניתין שלא הזכיר יציאת מצרים שלא תימרו לו לומר אמת ויציב והוי ק״ש דאורייתא ואמת ויציב דרבנן שהרי הזכיר יציאת מצרים בק״ש ואין להקשות נתקן לומא אמת ויציב ולא לומא ק״ש דהא עדיף לומא ק״ש דאית ביה נמי מלכות שמים: **יוציא** בשפתיו. כיון דשרית ליה הרהור אע״פ שהוא כדבור לענין שלא ידי ק״ש כמו כן מקרי דבור לענין דמקרי עוסק בתורה ומדשרית ליה להרהר אע״פ שהוא בעל קרי תמיד לו גם דבור: **כדאשכחן** בסיני. פירוש אף ע״ג דבדבור דמי לענין שיצא מ״מ לאו כדבור דמי לענין שיהא בעל קרי אסור להרהר כדאשכחן בסיני דהיה שם דבור והיו צריכין לטבול ואע״פ שהיו שותקין שומע כעונה [סוטה לח:]: **ורב חסדא אמר לאו כדבור דמי.**

ר״מ פירש דהלכה כרב חסדא מדתניא כל אדם וכי אלעזר למלתיה שמע מיניה טומיה קיימי ולא יצא בקריאת שמע בהרהור: והרי

ומן התפלין וחייבין בתפלה ובמזוזה ובברכת המזון: **גמ׳** ק״ש פשיטא מצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות מהו דתימא הואיל ואית בה מלכות שמים קמ״ל: ומן התפלין: פשיטא מהו דתימא הואיל ואתקש למזוזה קמ״ל: וחייבין בתפלה: דרחמי נינהו מהו דתימא הואיל וכתיב ערב ובקר וצהרים במצות עשה שהזמן גרמא דמי קמ״ל: ובמזוזה: פשיטא מהו דתימא הואיל ואתקש לתלמוד תורה קמשמע לן: ובברכת המזון: פשיטא מהו דתימא הואיל וכתיב בתת ה׳ לכם בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע במצות עשה שהזמן גרמא דמי קמ״ל: אמר רב אדא בר אהבה נשים חייבות בקדוש היום דבר תורה אמאי מצות עשה שהזמן גרמא הוא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אמר אביי מדרבנן א״ל רבא והא דבר תורה קאמר ועוד כל מצות עשה נחייבינהו מדרבנן אלא אמר רבא אמר קרא זכור ושמור כל שישנו בשמירה ישנו בזכירה והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה א״ל רבינא לרבא נשים בברכת המזון דאורייתא או דרבנן למאי נפקא מינה לאפוקי רבים ידי חובתן אי אמרת (בשלמא) דאורייתא אתי דאורייתא ומפיק דאורייתא (אלא אי) אמרת דרבנן הוי שאינו מחוייב בדבר וכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן מאי ת״ש באמת אמרו בן מברך לאביו ועבד מברך לרבו ואשה מברכת לבעלה אבל אמרו חכמים תבא מארה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו אי אמרת בשלמא דאורייתא אתי דאורייתא ומפיק דאורייתא אלא אי אמרת דרבנן אתי דרבנן ומפיק דאורייתא ולטעמיך קטן בר חיובא הוא אלא הכא במאי עסקינן כגון שאבל שיעורא דרבנן דאתי רבנן ומפיק דרבנן: דרש רב עוירא זמנין אמר לה משמיה דר׳ אמי וזמנין אמר לה משמיה דר׳ אסי אמרו מלאכי השרת לפני הקב״ה רבש״ע כתוב בתורתך אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב ישא ה׳ פניו אליך אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה׳ אלהיך והם מדקדקים [על] עצמם עד כזית ועד כביצה: **מתני׳** בעל קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפניה ולא לאחריה ועל המזון מברך לאחריו ואינו מברך לפניו רבי יהודה אומר מברך לפניהם ולאחריהם: **גמ׳** אמר רבינא זאת אומרת הרהור כדבור דמי דאי סלקא דעתך לאו כדבור דמי למה מהרהר אלא מאי הרהור כדבור דמי יוציא בשפתיו כדאשכחן בסיני ורב חסדא אמר לאו כדבור דמי דאי סלקא דעתך הרהור כדבור דמי יוציא בשפתיו אלא מאי הרהור לאו כדבור דמי למה מהרהר אמר רבי אלעזר כדי שלא יהו כל העולם עוסקין בו והוא יושב ובטל ונגרום בפרקא אחרינא אמר רב אדא בר אהבה בדבר שהצבור עוסקין בו והרי

בגמרא נעי לה לחוריינתא לו לרבנן: **גמ׳** מפו דמימא נקיט פפלין למזווה. דכתיב וקשרתם וכתבתם מה מזוזה נשים חייבות אף תפילין נשים חייבות קמשמע לן: הכי גרסינן **פפלה דרחמי נינהו.** ולא גרס פשיטא דהא לאו לחוריינתא היא: **נקיט מזווה לגלמוד תורה.** דכתיב (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם ומפיק ליה וכתבתם מה תלמוד תורה נשים פטורות ואע״ג דאין הזמן גרמא רחמנא פטריינהו דכתיב את בניכם ולא בנותיכם אף מזוזה נשים פטורות קמ״ל דנשים חייבות דכתיב למען ירבו ימיכם גברי בעו מי נשי לא בעו מי בתמיה: **קדוש היום מ״ע שהזמן גרמא הוא.** זכור את יום השבת לקדשו (שמות כ) זכור על היין: **בשמירה.** דלא תעשה מלאכה (שם): **וכני נשי מיפנו בשמירה.** דתנן (קידושין דף כט.) כל מצות לא תעשה כין שהזמן גרמא כין שאין הזמן גרמא נשים חייבות דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשים שבתורה: **נשים בברכת המזון דאורייתא.** דכתיב ואכלת ושבעת (דברים ח) והוה ליה מצות עשה שאין הזמן גרמא: **או דרבנן.** דכתיב על הארץ הטובה אשר נתן לך (שם) והארץ לא נתנה לנקנות להתחלק. ולא משום בנות ללאחד חלק אביהם הם דבעינו שהיה מיוצאי מצרים: **בן.** קטן: **מברך.** ברכת המזון לאביו אם אין אביו יודע לברך: **שיעורא דרבנן.** כגון כזית לר״מ וכביצה לרבי יהודה דמדאורייתא ואכלת ושבעת וברכת כתיב אבל בשיעור כי האי לא ממיב אלא מדרבנן והלכך אמי קטן דרבנן ומפיק גדול: **עד כזית עד כביצה.** עד כזית לר״מ עד כביצה לר׳ יהודה דתנן (לקמן דף מה.) עד כמה מזמנין ר״מ אומר עד כזית ר׳ יהודה אומר עד כביצה: **מתני׳ בעל קרי.** מתקנת עזרא ואילך שתקן טבילה לבעלי קריין לעסוק בתורה כדאמרי׳ בנ״ק בפרק מרובה (דף פב:): **מהרהר.** ק״ש בלבו כשמגיע זמן המקרא: **ואינו מברך.** אפילו בהרהור: **לא לפניה ולא לאחריה.** כיון דברכות לאו מדאורייתא ממיב לא אתרכוהו רבנן: **ועל המזון מברך לאחריו.** דמיובא דאורייתא הוא: **ואינו מברך לפניו.** דלא דאורייתא הוא: **רבי יהודה אומר וכו׳.** בגמ׳ מפרש לה: **גמ׳ כדבור דמי.** וכל אדם נמי יוצא ידי חובתו בהרהור: **נמי מהרהר.** מה מועיל: **כדאשכחן בסיני.** שהפריש משה דכתיב אל תגשו אל אשה (שמות יט). ועל פרישה זו סמך עזרא לתקן טבילה לבעלי קריין קודם שיעסקו בתורה דכתיב (דברים ד) והודעתם לבניך וסמיך ליה יום אשר עמדת לפני ה׳ אלהיך בחורב כדאמרינן לקמן בפרקין (דף כא.): אלא

ומן הפפלין. משום דסמיה קטן אינו יודע לשמור גופו אלא יפים בהן: **וחייבין בפפלה.** דפפלה דחמי היא ומדרבנן היא ותקונה אף לנשים ולחטן קטנים: **ובמזוזה וכברכת המזון.** מזוזה מצות עשה אלא הזמן גרמא ונגמרא פריך פשיטא: **ברכת המזון.** בגמרא נעי לה לחוריינתא לו לרבנן: **גמ׳ מפו דמימא נקיט פפלין למזווה.** דכתיב וקשרתם וכתבתם מה מזוזה נשים חייבות אף תפילין נשים חייבות קמשמע לן: הכי גרסינן **פפלה דרחמי נינהו.** ולא גרס פשיטא דהא לאו לחוריינתא היא: **נקיט מזווה לגלמוד תורה.** דכתיב (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם ומפיק ליה וכתבתם מה תלמוד תורה נשים פטורות ואע״ג דאין הזמן גרמא רחמנא פטריינהו דכתיב את בניכם ולא בנותיכם אף מזוזה נשים פטורות קמ״ל דנשים חייבות דכתיב למען ירבו ימיכם גברי בעו מי נשי לא בעו מי בתמיה: **קדוש היום מ״ע שהזמן גרמא הוא.** זכור את יום השבת לקדשו (שמות כ) זכור על היין: **בשמירה.** דלא תעשה מלאכה (שם): **וכני נשי מיפנו בשמירה.** דתנן (קידושין דף כט.) כל מצות לא תעשה כין שהזמן גרמא כין שאין הזמן גרמא נשים חייבות דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשים שבתורה: **נשים בברכת המזון דאורייתא.** דכתיב ואכלת ושבעת וברכת כתיב אבל בשיעור כי האי לא ממיב אלא מדרבנן והלכך אמי קטן דרבנן ומפיק גדול: **עד כזית עד כביצה.** עד כזית לר״מ עד כביצה לר׳ יהודה דתנן (לקמן דף מה.) עד כמה מזמנין ר״מ אומר עד כזית ר׳ יהודה אומר עד כביצה: **מתני׳ בעל קרי.** מתקנת עזרא ואילך שתקן טבילה לבעלי קריין לעסוק בתורה כדאמרי׳ בנ״ק בפרק מרובה (דף פב:): **מהרהר.** ק״ש בלבו כשמגיע זמן המקרא: **ואינו מברך.** אפילו בהרהור: **לא לפניה ולא לאחריה.** כיון דברכות לאו מדאורייתא ממיב לא אתרכוהו רבנן: **ועל המזון מברך לאחריו.** דמיובא דאורייתא הוא: **ואינו מברך לפניו.** דלא דאורייתא הוא: **רבי יהודה אומר וכו׳.** בגמ׳ מפרש לה: **גמ׳ כדבור דמי.** וכל אדם נמי יוצא ידי חובתו בהרהור: **נמי מהרהר.** מה מועיל: **כדאשכחן בסיני.** שהפריש משה דכתיב אל תגשו אל אשה (שמות יט). ועל פרישה זו סמך עזרא לתקן טבילה לבעלי קריין קודם שיעסקו בתורה דכתיב (דברים ד) והודעתם לבניך וסמיך ליה יום אשר עמדת לפני ה׳ אלהיך בחורב כדאמרינן לקמן בפרקין (דף כא.):

ראימתא דמאריה עליה (קרי) [נקרין] עליה דרב יהודה אין זה ילוד אשה: ר׳ יוחנן דאמר טעמא דר׳ יהושע בן קרחה דבור אסור הרהור מותר, ומקשינן התם ומי אמר ר׳ יוחנן דבור אסור הרהור מותר אלמא הרהור לאו כדבור דאמי, והא איהו הוא דאמר [ב]כל מקום מותר להרהר חוץ מבית הכסא, ומפרקינן שאני התם דבעינן והיה מתעיר קרוש וליבא וכו׳. וכבר פירשנו זו השמעתא במקומה כאר היטב.

גרמא סוכה ולולב שופר וציצית ואיתו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא מזוזה ומעקה ומציאת אבדה ושילוח הקן: אקיש מזוזה לתלמוד תורה מה תלמוד תורה פטירי אף מזוזה נמי פטירי קמ״ל. הא נמי איתה בפירקא קמא דקידושין (דף לד) דאקשינן הרי תלמוד תורה חייבי הכן דמצות עשה שלא הזמן גרמא ונשים פטורות דאמרינן (שם דף ל) תלמוד תורה נופיה מגלן דכתיב לתלמדתם אותם את בניכם ולא בנותיכם: כדאשכחן בסיני מה סיני דבור אסור הרהור מותר. במסכת שבת בפרק ר׳ עקיבא (דף מו) אמרי׳ אמר אביי בר אבין ור׳ חנינא בר אבין דאמרי תרוייהו ניחנה תורה לשבולי יום ואמר עלה אמימר ראויה קאמינא ואעפ״כ מי שאירע לו קרי בלילי ר׳ בסיון דההיא שתא כבר שמע את הדברות ולא סגיא דלא הרהר בלבו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com